

A Jobb Kor Polgári Egyesület október 23-ai megemlékezése Budakeszin

A 13 éve alakult Jobb Kor Polgári Egyesület ünnepi megemlékezései minden évben sok érdeklődőt vonzanak. Jelen volt a Minden Magyarok Zászlajánál megtartott ünnepi rendezvényen – többek között – dr. Győri Ottilia polgármester asszony, Ohr Alajos alpolgármester úr.

„Legszébb ország Magyarország ezen „La világon” – szavalták a Szivárvány Óvoda kis ovisai a rendezvény kezdetén, megalapozva az ünnepség hangulatát.

A megemlékezés szónoka több mint fél évszázados időutazásra invitálta a hallgatóságot, hogy emlékezzünk az 1956-os forradalom és szabadságharcra. Mint mondta: ez az ünnep magába sűríti mindazt, amit a magyarság kívánt, vágyott, és amiért harcolt. Ez ma, 2015-ben különös jelentőséggel bír, hiszen egész Európa, ezen belül hazánk küzdelme is zajlik kultúrájáért, értékrendjéért, valós érdekeinek védelmében.

Ezekben a hónapokban legtöbbször számára felerősödtek hagyományos értékeink (család, társadalom) értéke, megerősödött az a hitünk: társadalmunk, kisebb közösségeink csak ezek mélyebb átélésével tarthatják meg az eddigi eredményeinket.

Nagy felelőssége van az élő szemtanúknak, jó lenne, ha megmaradnának még a felidézhető jelenetek, amiket tovább tudunk adni. Mivel ezek személyes, közvetlen emlékek, a családi emlékekben maradandóak maradnak.

Példát erre Virágh Szabolcstól hallottunk, aki édesapja 1949 és 1959 közötti naplójából idézett. Édesapja egyik barátja írta 1956. okt. 23-án, Budapesten kelt levelében: „Olyan Budapest, mint a felbolydult méhkas. Vonulnak a lelkes fiatalok, jelszavaik kissé naivaknak tünnek, hiszen kormányváltást követeltek, a Kossuth-címer visszaállítását, a Sztálin-szobor ledöntését, szabad választást több párt részvételével...”

Október 30-áról az alábbi bejegyzés található: Mi kis nép vagyunk, mégis fordítottunk a történelmen. A Nyugat elvesztette hitét önmagában, az emberekben, sarokba szorította önmagát. Mi visszaadhatjuk a hitét a szabad világnak.

Végül november 4-ei bejegyzést idézett: „Ágyúdörgés és géppuskazaj ébresztett 5 órakor. A rádióban, a Szabad Kossuth Rádióban szól a zene. Ót óra 12-kor Nagy Imre ismert rádióbeszédét hallgattuk.”

Az ünnepi beszédet Pelyach István történész tartotta. Beszédének elején azt a kérdést feszegette: vajon milyen közünk van nekünk, utódoknak a történelmi eseményekhez? A történelem ugyanis csak akkor lehet élő, ha van valamilyen sze-

mélyes vonatkozása, vagy az ember meg tudja fogalmazni, hogy neki személyesen miért fontos.

A múlttal többfajta viszonyt ápolhatunk. Sokaknak személyes emléket jelent még 56. Ennek jelentőségét alig lehet ma felmérni. Majd 50-100 év múlva lesz ez igazán fontos, amikor a történészek összerakják a mozaikokat.

Van, aki az 56-os eseményeket szájhagyomány alapján ismeri, akiknek szülei, nagyszülei vettek részt az eseményekben. Itt már egy szűrőn, szitán keresztül közelítünk a múlthoz.

Legtöbbszörünk 56 már történelem, tanulhatjuk az eseményeket. „Én magam sem éltem még 56-ban. Kis bokortanyán nőttem fel, kis közösségben, egy zárt világban, ahol nem lehetett élő esemény a forradalom.”

Fölvetődik a kérdés: vajon mit jelent a történéshöz, az embernek 56? Van-e valamilyen hasonlóság 1848/49 és 1956 között. Ennek megfogalmazásában egy Kányádi-vers segítette:

Útravaló ének

Tavas jöttén a kis papak
akár egy kis egérke
kikukkint s nyomban kiszalad
a jég alól a jégre
Cincogtat szaglál szimatol
és azt mondja no végre
kijutottam a jég alól
a sötétből a fényre.

És elindul megy mendegél
cincogtat mondikálgat
és fölbiggyeszt - hamár egér-
bajszul egy szénaszálat
Térrül-fordul s már szembejön
és egyre azt zenéli:
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni
Megáll a nap a delelőn
s dúdolja döngicséli
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni
és ontja ontja sugarát
hogy jutna bár egy resny
oda is ahol nem lehet
félelem nélkül élni

oda is ahol nem lehet
félelem nélkül élni

A versben többször ismétlődik: félelem nélkül élni. Ez fogalmazza meg legjobban azt az érzést, amit 56-hoz lehet

kötöni. Ez a nemzet 56-ban rájött arra, és megpróbálta megvalósítani: félelem nélkül élni. Ez az érzés vezette akkor az embereket, akik 56-ban tollat vagy fegyvert fogtak, hogy sok minden megváltozzék.

Az 56-os forradalomnak számtalan olyan eleme van, ami visszautal 1848/49-re. Számos áthallás van a két korszak között. Ilyen például a Kossuth-címer, amelyet 48-ban teremtettek, 56-ban pedig természetes volt az embereknek, hogy ez legyen az ún. Rákosi-címer helyett a forradalom jelképe. Az igazai jelképe 56-nak a lyukas zászló. Egy hiány...

Az is érdekes, hogy a legendás Szabó bácsit (Szabó János, a Széna téri ellenálló parancsnoka) 1956 Bem apójának nevezték.

Jókait Mór szerint 1848 nagy eredménye, hogy nemzetet teremtett, 1956 pedig szabadságot., a tényleges nemzeti önrendelkezés élményének akaratát és ígéretét.

A fő összekötő elem mégis e két jelentős történelmi esemény között az ifjúság részvétele az eseményekben. A márciusi ifjak, a kisdobosok 1848/49-ben; a budakeszi srácok, Márius László, valamint Mansfeld Péter mind-mind ikonikus alakjai az eseményeknek.

Természetesen jelentős különbségek is vannak a két forradalom között. A világosi fegyverletételt komoly megtorlás követte, de a mártírok között nincs 20 év alatti! Érdemes felidézni, miért is lehetett akkor halálos ítéletet kapni. Tudunk olyanról, aki a kutyáit Haynaunak és Windischgrätznek nevezte, vagy szidta Ferenc Józsefet.

Az 56-os eseményeket lényegesen

nagyobb megtorlás követte, amikor is a kivégzettek döntő többsége 19 és 25 év közötti fiatal volt! Volt, akit azért végeztek ki, mert egy nagygyűlésen a Szózat énekése közben levette a sapkát egy párttitkár fejéről...

1956 sokkal nagyobb véráldozatot követelt. Sajnos, a történelem nem hagyott időt, teret, hogy a nemzet ezt megvalósítsa.

A szabadság olyan érzés, amely mindenki számára létező, megérhető, de megvédéséért, megtartásáért nagyon sokat kell tenni. „Erre figyelmeztet és erre kötelez a kis rés mindannyiunkat az 56-os zászlón” – fejezte be ünnepi gondolatait Pelyach István.

Az ünnepi beszédet követően Kristófi Ágnes csodálatos énekése gyönyörködtette a résztvevőket.

Végül Nagy Gáspár Kossuth-díjas költő versét idézték:

Láthatatlan kőre vésem...

Egy lengő
lyukas zászló
a később lelért ismeretlen
gyönyörű lány kezében...
és Pesten meg Budán
a golyó-csókolta vérző házfalak...
s ahogy – tán utolsóként –
átszökös az osztrák hősesébe
mert azok biztos fölötnek
ha itt maradsz.

És a ruszlik – törokmód –
persze itt maradtak
hiába írtatok tankjukra:
... Пошли домой!
(és mondtátok is: pasli damoj!)
láttad mint terem véreidből
böven gyáva hóhér
szákszámra börtönprékis
és ha kell: barbár karhatalom
csak azért hogy féltedben
te is meghajolj!
És aztán lett a túlélésre annyi érv
ki ittmaradt ki messzire futott
mert felejteni mindenhol lehet
bár a Világ velünk volt...mégis elbukott!

... És közben lepergett annyi szürke év...
de nagynéha kimondtuk addig is: elég
míg ama fényes gyásznapon a nemzet újra
temethette hőseit s mártír miniszterelnökét.
Hátborzongató...

Szabó Tibor Mihály

